

Johannes Aloysius (Jan) van Straelen werd geboren op 26 augustus 1915 in Bussum. Hij is de oudste zoon in een gezin met elf kinderen, die in 1941 na het overlijden van hun moeder vroeg wees worden.

Hij is een intelligente en muzikale jongeman, die zelden zonder pijp wordt gezien. Hij was samen met Henri Vroom actief bij de Katholieke Sint Hubertusgroep van de St. Vitusparochie in Bussum. Deze groep is in 1931 opgericht. Hopman was Frits Kreyts die werkte voor Vroom en Dreesman. Hun eerste bijeenkomsten hielden ze op de zolder van villa Columbia aan de Nieuwe 's Gravelandseweg. Na verschillende andere locaties kregen ze in 1934 hun eigen gebouw aan de Plaggenweg bij de Zandzee. Vlak daarvoor kwam hopman Kreyts om bij een verkeersongeluk. In de jaren vóór 1940 had de Hubertus goede contacten met de Ericagroep. Ze hielden op St. Jorisdag (23 april) gezamenlijk een vlaggenparade. Zijn groep nam deel aan de Wereld Jamboree in 1937 en raakte daar bevriend met een Britse scout Hedley Diseon. Hij bracht hem een bezoek in Engeland. Een bekende hopman in de vooroorlogse jaren was Herman Post.

Aan het begin van de oorlog ontstaan in het Gooi drie verzetsgroepen. Rinus Dubelaar is na zijn dienst bij het leger vastbesloten om zijn verzet tegen de Duitsers voort te zetten. Hij verzamelde gelijkgestemden om hem heen, waardoor in Naarden al in de zomer van 1940 één van de eerste verzetsgroepen van Nederland ontstaat. Ongeveer gelijktijdig ontstaat in het naburige Bussum ook een verzetsgroep rondom de gereformeerde drogist Gerard Reeskamp, die illegale pamfletten verspreidt met spottende rijmpjes over de nazi's. In Hilversum wordt ondertussen nog een derde groep opgericht, bestaande uit leden van de plaatselijke katholieke scouting vereniging St. Hubertus, onder leiding van Theo Dobbe. Belangrijke leden van deze groep zijn Jan van Straelen en Henri Vroom, een telg uit de familie achter warenhuis Vroom en Dreesmann. Zijn familievilla wordt een belangrijke verzamelplaats voor de groep.

Andere verzetsstrijders bij de Groep Dobbe waren Anton Abbenbroek, Lex Althoff, Christiaan Frederik van den Berg, jhr. W.Th.C. van Doorn, Fritjof Dudok van Heel, R. Hartogs, W.H. Hertly, J.F.H. de Jonge Melly, E.A. Latuperisa, Adriën Moonen, W. Mulder, A.C.Th. van Rijn, Johan Schimmelpenninck, S. Vaz Dias, G.F.M. Vinkesteyn en A. Wijnberg. Fritjof en Johan waren ook scout.

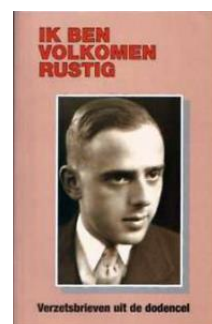
Jan deed onder leiding van Gerard Reeskamp en Theo Dobbe, die in 1940 samenwerkten in de actiegroep Reeskamp, mee aan de wapenoverval op de vesting Naarden in 1940 en de aanslag aan de Bernard Zweerskade te Amsterdam in 1941. Hij werkte onder meer samen met zijn broer Ton en zijn zus Ans, die enige maanden gearresteerd is geweest om de

schuilplaats van haar broer Jan prijs te geven, wat zij niet heeft gedaan. Hij stal koffers van hoge Duitse officieren die vervolgens naar Engeland werden gesmokkeld. Een opmerkelijk wapenfeit is dat hij in een Duits marine uniform het hoofdkwartier van de Duitse Marine in Amsterdam binnenging en vervolgens weer naar buiten kwam met de blauwdrukken van een nieuwe U-boot. Van Straelen hield zich voornamelijk bezig met spionage. Hij was een van de leidende figuren binnen de Ordedienst (OD). De top van de OD kwam regelmatig bijeen in café Rademaker in Hilversum (ook groep-Rademaker genoemd) met als voorman Willem Rademaker. Tot voor kort was hier weinig over bekend, tot er recentelijk geheime briefjes tevoorschijn kwamen, die in 1943 uit de gevangenis in Utrecht waren gesmokkeld. Aldaar gaf de inmiddels gevangengezette Van Straelen opdracht tot het liquideren van procureur J. de Droog.

Op 7 september 1942 wordt Van Straelen gearresteerd. Na twee weken wordt hij overgebracht naar het Oranjehotel in Scheveningen. Vanaf 6 november verblijft hij twee maanden in Kamp Amersfoort waar hij nummer 1997 kreeg. Het kamp is door honger, mishandelingen en terreur een hel in vergelijking met de cellen in het Oranjehotel. Vanwege de tijdelijke ontruiming van Kamp Amersfoort, ten behoeve van een uitbreiding, volgt na twee maanden overplaatsing naar Kamp Vught en later naar Kamp Haaren, waar het tweede OD-proces plaatsvindt. Op 27 april 1943 veroordeelt een Duitse rechtbank hem ter dood, waarna hij naar de gevangenis aan de Gansstraat in Utrecht wordt overgebracht.

Op 29 juli 1943 wordt hij wegens 'spionage en sabotage' met vijftien anderen op de Leusderheide bij Amersfoort gefusilleerd. Na de oorlog wordt het lichaam van Van Straelen gevonden in een massagraf. De omgeving van Kamp Amersfoort blijkt de grootste executieplaats van ons land te zijn. Op 21 november 1945 wordt hij met kameraden na een indrukwekkende plechtigheid herbegraven op begraafplaats Rusthof in Amersfoort. Van Straelen is herbegraven met militaire eer, wat opmerkelijk is voor een burger. Hij ontving postuum het Verzetshedenkingskruis

Jan van Straelen schrijft in zijn cel op toiletpapier veertig clandestiene brieven. Hij weet ze in lege tandpastatubes en andere lege emballage de Kriegswachtmachtsgefängnis aan de Gansstraat in Utrecht uit te smokkelen. De papiertjes, vaak niet groter dan een kassabon, krabbelt hij in kleine letters vol met boodschappen voor zijn familie en vrienden over het leven in gevangenschap. Pas 51 jaar na dato krijgt zijn broertje Ed een aan hem gerichte brief in handen. Het is voor journalist Herman Post de aanleiding een boek aan de gefusilleerde verzetsman te wijden: *Ik ben volkomen rustig, Verzetsbrieven uit de dodencel*. Herman was de zoon van hofman Herman Post, die Jan kende van de St. Hubertusgroep.

Meer informatie

[Jan van Straelen - Wikipedia](#)

[26 AUGUSTUS – JAN VAN STRAELEN | MUIZENEST](#)

[Johannes Aloysius van Straelen \(oorlogsgravenstichting.nl\)](#)

[Joannes Aloysius van Straelen | Erelijst van Gevallenen 1940-1945](#)

[Straelen, Jan van | Historischekring Bussum - Archief](#)

[74905.pdf \(historischekringbussum.nl\)](#)

[Groep-Dobbe - Wikipedia](#)

[Verzetsman Rinus Dubelaar en de Naardense wapenroof - ONH](#)

[Verzetshedenkingskruis \(geni.com\)](#)

[bht17_2b.pdf \(historischekringbussum.nl\)](#)

[Herman Post - Scoutpedia.nl \(scoutwiki.org\)](#)

[De Gooi- en Eemlander : nieuws- en advertentieblad » 29 jun 1933 - Art. 3 | Delpher](#)

[Home - Netwerk Oorlogsbronnen](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.